

значних змін у законодавстві, що спрямовані на забезпечення обороноздатності країни, захисту прав та свобод громадян, та мінімізації негативних наслідків воєнної агресії. Ці зміни охоплюють різні сфери життя, включаючи військову, соціальну, кримінально-правову та гуманітарну сфери.

Введення воєнного стану призвело до обмежень прав та свобод громадян, розширення повноважень військового командування, а також до запровадження соціальних програм допомоги та гарантій для постраждалих від війни. Однак, разом з цим, негативні зміни також включають обмеження свободи слова, погіршення економічної ситуації та соціальні проблеми, такі як збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб та зростання рівня бідності.

Вплив цих змін на життя українців є нерівномірним і найбільше страждають ті, хто проживає у зонах бойових дій, стали внутрішньо переміщеними особами, втратили близьких або мають важкі психічні травми.

Список використаної літератури

1. Указ Президента України №64/2022. Про введення воєнного стану в Україні. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>.
2. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 30.12.2023. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2015, № 1, ст.1 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>.
3. Кримінальний кодекс України: за станом на 28.03.2024. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2001, № 25-26, ст. 131.
4. Про гуманітарну допомогу: Закон України від 23.01.2024. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1999, № 51, ст.451. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text>.

Karina MYRHORODSKA

Cadet of Education of Scientific
Institute of Law and Training
Specialist for National Police Units
(Group DR—242)

Tetiana PAKULOVA

Assistant professor of the Department
Ukrainian Studies and Foreign
Languages of Dnipro State
University of Internal Affairs

LEARNING AND DEVELOPMENT ACROSS THE LIFESPAN

Human Development Index (HDI) is a standard tool for the overall comparison of the living standards of different countries and regions. The index was developed in 1990 and is published in annual reports within the framework of the

UN Development Program. Three indicators are taken into account when calculating the HDI:

Life expectancy.

Literacy rate of the population (average number of years spent on education) and expected years of schooling.

The standard of living, measured by Gross National Income (GNI) per capita.

As a result, expected years of schooling are recognized as one of the key indicators of human development. It is important to note that since 2010, not only the level of education but also the duration of education is taken into account. This reflects an emphasis on continuing education, or, in a more commonly used term in recent years, lifelong learning [1].

Principles and Goals of Lifelong Education

Various terms are used to define the category of lifelong education. In contemporary literature, you can come across such phrases as «adult education,» «continuing education,» «further education,» «recurrent education,» which involves alternating education with other activities, primarily work, «permanent education,» «lifelong education,» and «lifelong learning (LLL).» Each of these terms highlights a specific aspect of the phenomenon, but the common idea is the lifelong incompleteness of education for adults.

The concept of LLL has evolved over time. In the 1970s and 1980s, lifelong education was oriented toward providing underprivileged segments of the population the opportunity to change their status through increased education. In the early 2000s, lifelong education was primarily seen as a means of adapting the workforce to rapid technological changes. Today, the concept of LLL emphasizes personal growth motives. Surveys conducted among citizens of EU countries have shown that 70 % of respondents expressed a desire to learn. Additionally, 80 % believe that education should improve their professional lives, while 72 % believe it should enhance their personal lives [3].

Recognizing the importance of lifelong education for human development led to the modernization of European education policy in the early 21st century. The Lisbon Summit of the Council of Europe in March 2000 adopted the «Memorandum of Lifelong Learning.» The Memorandum emphasizes that lifelong education should become the main policy of civil society, social unity, and employment. The definition of lifelong education includes obtaining degrees and diplomas in one's free time, professional courses, including those for personnel qualification improvement, adult education, and further education. The Memorandum also defines six principles of lifelong education [4].

Ukraine's legislation on education defines promoting sustainable societal development through the preparation of a competitive human capital and creating conditions for lifelong education as among the fundamental principles of state policy [4]. Lifelong education in Ukraine is not yet developed systematically. The Ukrainian law «On Extracurricular Education» does not address this issue in any way as it does not regulate the integration of extracurricular education into the

overall education system of the country, leaving aside critical issues of quality assurance, and recognition of informal education. There is no official statistics on this matter, no specific concepts, and programs. Lifelong learning is taking a prominent position in global educational processes, making it extremely important for Ukraine to take effective measures to catch up in this field.

Affirmation of the concept of «lifelong education» in the European educational space. Lifelong learning entails increased investments in people and knowledge, acquiring essential skills, including digital literacy, and the proliferation of innovative, more flexible forms of education. The goal is to provide people of all ages with equal and open access to quality education. The Council of Europe has established lifelong learning as a fundamental component of the European social model. Such learning is not confined to the realm of education; it is also a critical factor in employment, social security, economic growth, and competitiveness [3].

In the humanitarian, social, and economic spheres, the national security of the Ukrainian state demands adequate responses to these challenges. The issue of lifelong education can be conditionally divided into two main areas. The first is related to the establishment of a lifelong education system as part of social practice (the socio-educational aspect of lifelong education). The second concerns the process of individuals acquiring new life, social, and professional experience [2]. Therefore, in the field of adult education, there is a declared connection between the principle of continuity of education and the principle of lifelong learning, along with the formation of a knowledge society. This attempt aims to embed in the public consciousness the mutual responsibility of society, the state, and the individual for the development of educational processes.

Given the increasing diversity of cognitive and informational demands of different segments of the population, it is impossible to satisfy them within the framework of existing traditional forms of education. The problem of the mismatch of the current education system with the new needs of society and individuals is escalating [3]. This generates a demand for a different approach to the organization of adult education—education that must correspond to the diverse interests and capabilities of citizens, organically fit into their way of life, and consider the specificity of the requests of various groups of the population. Lifelong education is meant to increase the general level of knowledge and expand citizens' participation in the cultural, social, and political activities of the country. It should contribute to the further democratization of society and enhance the individual's position in professional activities.

In these circumstances, a new perspective on the role and importance of lifelong education that corresponds to contemporary educational needs is required. There is an urgent need for the development of theoretically substantiated, practically significant, and convincing conceptual approaches to the organization of lifelong education in Ukraine. One of the most significant challenges in establishing a lifelong education system is overcoming the stereotype of informal education as inferior.

References

1. Berk, Laura E. Exploring lifespan development. SAGE Publications, 2022.
2. Heslin, Peter A., Lauren A. Keating, and Susan J. Ashford. «How being in learning mode may enable a sustainable career across the lifespan». Journal of Vocational Behavior 117 2020. 103.
3. Towards an institutional strategy for Lifelong Learning in Higher Professional Education // Published by the FLLLEX consortium May 2012. URL : http://www.aqu.cat/doc/doc_16974883_1.pdf
4. Why did the Report change the indicators for measuring education and income in 2010? // United Nations Development Programme. URL : <http://hdr.undp.org/en/content/why-did-report-change-indicators-measuri...>

Іван МІНАЙЛОВ

курсант ННППФОНП

Марина ЛОГІНОВА

викладач кафедри

цивільного права та процесу

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

ДОСВІД БОРОТЬБИ З ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНИМ НАСИЛЬСТВОМ У ВОЄННИХ УМОВАХ: ДОСЯГНЕННЯ ТА НЕВИРШЕНІ ПРОБЛЕМИ

Проблема гендерно зумовленого насильства в Україні не є новою, проте з початком воєнного стану вона значно загострилася. Військові дії створюють додаткові умови для поширення гендерно зумовленого насильства. Насильство, включаючи сексуальне, за таких умов використовується як зброя або інструмент впливу на населення, інструмент залякування, прояв домінування, підтвердження повного контролю над людьми та захопленою територією. Крім того, психологічне напруження, пережите горе, та нестабільний психоемоційний стан є причиною загострення такого виду гендерно зумовленого насильства як домашнє насильство.

Перш ніж аналізувати проблему гендерно зумовленого насильства в умовах воєнного стану, варто розглянути наукові підходи до розуміння основних понять. Під гендерно зумовленим насильством (ГЗН) науковці розглядають будь-яке насильство, що має статевий характер або наслідком його є дискримінація, пов'язана зі статтю [2, с. 8].

Серед видів ГЗН вчені виділяють фізичне насильство, психологічне насильство, сексуальне насильство, економічне насильство, домашнє насильство, зґвалтування та сексуальне насильство, сексуальні домагання, насильство в інституційному середовищі (інтернати, навчальні заклади),